

Till Red: Utgångar kan strykas från slutet

Kosovos födslovåndor

För snart ett år sedan föreslog Finlands förre president, supermedlaren Martti Ahtisaari, "övervakad självständighet" för Kosovo. Området, stort som Skåne, med inemot två miljoner invånare (varav 600 000 på andra håll, flest i Tyskland) skulle ta ytterligare ett bort från Serbien, det land Kosovos albaner mot sin vilja buntades ihop med när kartorna ritades här i början av förra seklet.

Kosovo fanns med när utrikesminister Carl Bildt i onsdags (13 februari) presenterade regeringens utrikespolitiska deklaration. Bildt konstaterade att FN:s säkerhetsråd inte förmått ta ställning till frågan om Kosovos framtida status. Den nuvarande situationen är dock enligt Bildt ohållbar och trots folkrättsliga komplikationer måste EU ta på sig ansvaret för Kosovos status och statsbyggande. Det vill säga, medverka i att även formellt skilja Kosovo från Serbien.

Serbiens premiärminister Vojislav Kostunica sa 12 februari att en självständighetsförklaring av Kosovo är lika med att terrorister upprättar en bluffstat: "Vi skall inte tillåta en sådan skapelse att existera ens ett ögonblick".

En moderat serb

Mindre hotfullt uttryckte sig i förra veckan Serbiens nyss omvalde president, den i USA och EU omtyckte Boris Tadic. Han talade på en säkerhetspolitisk konferens i München, med bland andra Bildt i publiken. Men i all Tadic's försonlighet och rimlighet var budskapet klart. Kosovo-frågan får och kan inte lösas utan Serbien:

"Varje nytt internationellt engagemang i vår sydöstra provins måste godkännas i FN:s säkerhetsråd".

Alltså: Det blir inget folkrättsligt korrekt oberoende Kosovo om inte Serbien ger Ryssland, medlem i säkerhetsrådet, grönt ljus för staten Kosovo.

I Nixons efterföljd

En av dem som ogärna förändrar Kosovos status med ett folkrättsbrott är Dimitri K. Simes, ryssfödd chef för den säkerhetspolitiska tankesmedjan Nixon Center i Washington. Den startades av Richard Nixon 1994, bara ett par månader före hans död. Henry Kissinger, Nixons närmaste utrikespolitiska medarbetare 1969-1974, är hedersordförande. Nixon Center vill utifrån "upplyst nationellt intresse" verka för att "stärka USA:s säkerhet och välfärd med beaktande av andra staters legitima perspektiv".

Simes varnar för det som kallas lagen om oförutsedda konsekvenser. Irak skulle vara ett exempel. Men "vissa lär sig aldrig", som nu när Washington och Bryssel (EU) "rör sig i blindo mot självständighet" för Kosovo.

Simes håller med om att Kosovos status (formellt som en del av Jugoslavien/Serbien, i praktiken sedan 1999 ett FN- och Nato-protectorat) är ohållbar i långa loppet och att självständighet är ett logiskt slutmål: "Men det innebär inte att Kosovo behöver självständighet nu".

Vita huset och en majoritet i EU hävdar att Kosovo är unikt och att dess status kan förändras utan tråkiga följdverkningar. Andra är av motsatt uppfattning. Landet riskerar att delas och

nya flyktingströmmar skapas. I närområdet skulle serber i Bosnien och albaner i Serbien och Makedonien kunna kräva att få byta stat. I EU oroar sig Spanien, Slovakien och Rumänien för besläktad separatism. Cypern vill inte erkänna Kosovo – man ser en parallell till den turkcypriotiska utbrytarrepubliken. Söder om Ryssland och i Kaukasus pyr konflikter där Kosovo används som argument.

Regeringen i Pristina och dess vänner utomlands säger att självständighet är förutsättningen för att det ska bli ordning och utvecklingen komma igång.

Skeptikerna tror att självständighet på det sätt som nu avtecknar sig, ett slags villkorlig frigivning, kanske inte leder till några större problem just nu kring Kosovo – men kan göra ont värre på många andra sätt.

Bildt meddelar att regeringen inom kort tar ställning till Sveriges kommande relation med Kosovo.

I annat sammanhang har Bildt sagt sig hoppas se Kosovo som en stabil statsbildning – om tio år. (SNB)

Bo Ture Larsson

./.